

Голова приймальної комісії ІДАТУ
професор **В.В. Іванишин**
« » лютого 2021 р.

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ

з історії України

при вступі за спеціальними умовами участі в конкурсному відборі
за освітньо-професійними програмами підготовки ступеня бакалавра
на основі повної загальної середньої освіти

Голова предметної екзаменаційної комісії

доцент **В.А. Нестеренко**

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Складові програми співбесіди з історії України	5
Шкала оцінювання	40
Список рекомендованої літератури	41

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма співбесіди передбачає перевірку рівня сформованості в учнів насамперед історичної компетентності, до елементів якої належать:

хронологічна компетентність - уміння орієнтуватися в історичному часі, встановлювати близькі та далекі причинно-наслідкові зв'язки, розглядати суспільні явища в конкретно-історичних умовах, виявляти зміни і тяглість життя суспільства;

просторова компетентність - уміння орієнтуватися в історичному просторі та знаходити взаємозалежності в розвитку суспільства, господарства, культури і природного довкілля;

інформаційна компетентність - уміння працювати з джерелами історичної інформації, інтерпретувати зміст джерел, визначати їх надійність, виявляти і критично аналізувати розбіжності в позиціях авторів джерел;

логічна компетентність - уміння визначати і застосовувати теоретичні поняття для аналізу й пояснення історичних подій та явищ, ставити запитання та шукати відповіді, розуміти множинність трактувань минулого та зіставляти різні його інтерпретації;

аксіологічна компетентність - уміння формулювати оцінку історичних подій та історичних постатей, суголосну до цінностей та уявлень відповідного часу чи відповідної групи людей, осмислювати зв'язки між історією і сучасним життям.

СКЛАДОВІ ПРОГРАМИ СПІВБЕСІДИ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

I. Вступ до історії України

Поняття та терміни: Історія України як наука, періодизація історії України. Історичні джерела (речові, усні, писемні, візуальні). Допоміжні історичні дисципліни (палеографія, нумізматики, археографія та інші). Археологічні артефакти. Хронологія. Цивілізація.

Встановлювати хронологічну послідовність:

Основних явищ, процесів, подій періоду, співвідносити явища, процеси, події з відповідною епохою.

Позначати на картосхемі місця:

Територіальні межі України.

Називати імена:

Визначних українських істориків XIX-XX ст. (М.І. Костомарова, В.Б. Антоновича, М.С.Грушевського та інших).

Визначати риси:

Основних загальноустановлених періодів історії України.

Характеризувати:

Різновидові джерела з історії України.

II. Стародавня історія України

Факти:

Поява та розселення людей на території України. Заняття привласнювального господарства. Неолітична революція. Поширення землеробства й скотарства на землях України. Ремесла. Трипільська і середньостогівська археологічні культури. Кочовики раннього залізного віку. Заснування античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та в Криму. Велике переселення народів. Перші писемні згадки про давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Велике розселення слов'ян. Історичні витоки українського народу.

Дати:

періодів: IV - середина III тис. до н. е. - розселення племен трипільської і середньостогівської археологічних культур на території України; VIII-VI ст. до н. е. - Велика грецька колонізація; друга половина V-VII ст. - Велике розселення слов'ян.

Поняття та терміни:

«палеоліт», «привласнювальне господарство», «мезоліт», «неоліт», «неолітична революція», «відтворювальне (продуктивне) господарство», «археологічна культура», «енеоліт», «бронзовий вік», «ранній залізний вік», «колонізація», «кочовик», «курган»; історично-культурні пам'ятки: орнаментована кераміка трипільської культури; золотий гребінь із кургану Солоха

- кінець V - початок IV ст. до н. е.; золота пектораль із кургану Товста Могила-IV ст. до н. е.; Херсонес Таврійський - сучасний вигляд; Збруцький ідол.

Встановлювати хронологічну послідовність:

Та співвідношення між вказаними періодами та їх віддаленість від сьогодення; визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів.

Позначати на картосхемі місця:

основних стоянок людей кам'яного віку на теренах сучасної України (Королеве, Київ-Коба, Кирилівська, Межиріч, Мізин); території розселення носіїв трипільської і середньостогівської археологічних культур, кіммерійців, скіфів; місця розташування античних міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму (Тіра, Ольвія, Пантікапей, Херсонес), Боспорського царства; напрямки розселення слов'ян під час Великого переселення народів.

Називати імена:

Діячів Великої Скіфії, правителів Римської та Візантійської імперій цього періоду.

Визначати риси:

Археологічних періодів, неолітичної революції, причини та наслідки занепаду Великої Скіфії, особливості грецької колонізації Північного Причорномор'я та Криму, Великої грецької колонізації, Великого переселення народів та Великого розселення слов'ян.

Характеризувати:

суспільне, господарське та духовне життя носіїв трипільської і середньостогівської археологічних культур, кіммерійців, скіфів, сарматів, мешканців міст-колоній Північного Причорномор'я та Криму, давніх слов'ян.

III. Русь-Україна (Київська держава)

Факти:

Розселення східнослов'янських племінних союзів (поляни, сіверяни, уличі, тиверці, хорвати (білі хорвати), волиняни (дуліби, бужани), древляни). Назва «Русь». Руська земля. Утворення Русі-України (Київської держави). Внутрішньо та зовнішньополітична діяльність перших київських князів. Державотворення кінця X - середини XI ст. Запровадження християнства як державної релігії. «Руська правда». Правління наступників Ярослава Мудрого. Русь-Україна (Київська держава) в першій третині XII ст. Боротьба з половецькою загрозою. Роздробленість Русі-України (Київської держави). Суспільно-політичне та господарське життя. Культура й духовність.

Дати подій: 860 р. - похід Аскольда на Константинополь, укладення першого відомого договору Русі з Візантією;
907, 911, 941, 944 рр. - походи князів на Константинополь;
882 р. - об'єднання північних та південних руських земель Олегом;
988 р. - запровадження християнства як державної релігії;
1019-1054 рр. - князювання Ярослава Мудрого в м. Київ;
1036 р. - розгром печенігів князем Ярославом Мудрим;
1097 р. - Любецький з'їзд (сейм) князів;
1113р. - укладення «Повісті минулих літ»; початок правління Володимира Мономаха в м. Київ;
1187 р. - перша згадка назви «Україна» в писемних джерелах, створення «Слова о полку Ігоревім».

Персоналії:

Аскольд, Олег, Ігор, Ольга, Святослав, Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Ізяслав, Святослав, Всеволод Ярославович, Володимир Мономах, Мстислав Володимирович, Ярослав Осмомисл, митрополит Іларіон, Антоній Печерський, іконописець Алімпій, літописець Нестор.

Поняття та терміни:

Племінний союз, князь, полюддя, язичництво, християнство, шлюбна дипломатія, роздробленість, віче, вотчинне землеволодіння, умовне землеволодіння, боярин, смерд, ізгой, закуп, рядович, холоп, ікона, мозаїка, фреска, книжкова мініатюра, билина, літопис.

Встановлювати хронологічну послідовність:

Вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів.

Позначати на картосхемі:

Території розселення східнослов'янських племінних союзів у VIII - IX ст., шлях «із варягів у греки», походи князів на Константинополь, походи князя Святослава, територіальні межі Русі-України (Київської держави) за Олега та Ярослава Мудрого; Київське, Чернігівське, Переяславське, Галицьке, Волинське князівства за доби роздробленості (XII ст.).

Назвати імена та історичні пам'ятки:

Софійський собор у м. Київ, Спасо-Преображенський собор у м. Чернігів, Успенський собор Києво-Печерської лаври, Михайлівський Золотоверхий собор Михайлівського монастиря в м. Київ, мозаїки Богоматері Оранти та Христа Вседержителя із Софійського собору в м. Київ та інші.

Визначати наслідки та значення внутрішньо та зовнішньополітичної діяльності князів, Любецького з'їзду князів, причини та сутність політичної роздробленості Русі-України (Київської держави).

Характеризувати: етапи політичного розвитку, особливості соціального і господарського життя Київської держави (Русі-України), розвиток Київського, Чернігівського, Переяславського, Галицького і Волинського князівств за доби роздробленості, діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

IV. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава). Монгольська навала.

Факти:

Розпад Київської держави. Об'єднання Галицького та Волинського князівств. Розбудова Галицько-Волинської держави (королівства Руського) в 1238-1264 рр. Монгольська навала на південно-західні землі Русі. Королівство Руське (Галицько-Волинська держава) за нащадків Данила Романовича. Суспільно-політичне та господарське життя. Культура й духовність.

Дати:

1199 р. - утворення Галицько-Волинської держави; 1223 р. - битва біля р. Калка; 1238-1264 рр. - правління Данила Романовича; 1240 р. - захоплення м. Київ монголами; 1245 р. - битва біля м. Ярослав; поїздка Данила Романовича в Золоту Орду; 1253 р. - коронування Данила Романовича.

Встановлювати хронологічну послідовність:

Та вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів.

Називати імена:

Романа Мстиславовича, Данила Романовича (короля Данила), Лева Даниловича, Юрія I Львовича, Юрія II Болеслава.

Позначати на картосхемі:

королівство Руське (Галицько-Волинську державу) за правління Романа Мстиславовича та Данила Романовича; напрямки походів монголів на південно-західні землі Русі.

Визначати причини та передумови, особливості та значення утворення королівства Руського (Галицько-Волинської держави), особливості

золотоординського панування на південно-західних землях Русі, сутність політичної роздробленості Київської Русі, особливості процесу формування та значення утворення Галицько-Волинської держави. 1240 р. – захоплення Києва монголами.

Персоналії:

Ярослав Осмомисл, Роман Мстиславович, Данило Романович, Лев Данилович, Юрій I Львович, Юрій II Болеслав.

Поняття та терміни:

«Роздробленість», «федеративна монархія», «колективний сюзеренітет», «золотоординське ярмо», міжнародне значення коронації Данила Романовича, особливості залежності українських князівств від Золотої Орди, наслідки золотоординського панування, ярлик, баскак.

Характеризувати:

Розвиток політичного, соціального і господарського життя королівства Руського (Галицько-Волинської держави), залежність українських князівств від Золотої Орди, наслідки золотоординського панування; діяльність вказаних історичних діячів.

5. Руські удільні князівства у складі іноземних держав у другій половині XIV - першій половині XVI ст. Кримське ханство.

Факти:

Змагання Польщі та Литви за Галицько-Волинську спадщину. Входження українських земель до складу сусідніх держав (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство). Кревська унія. Велике князівство Руське Свидригайла. Остаточна ліквідація Волинського та Київського удільних князівств. Утворення Кримського ханства. Перехід кримських ханів у васальну залежність від Османської імперії. Виникнення козацтва. Соціально-економічне життя. Культура й духовність.

Дати:

1362 р. - битва біля р. Сині Води; 1385 р. - укладення Кревської унії; 40-і рр. XV ст. - утворення Кримського ханства; 1478 р. - визнання Кримським ханством васальної залежності від Османської імперії; 1489 р. - перша згадка про українських козаків у писемних джерелах; 1514 р. - битва біля м. Орша.

Персоналії:

Ольгерд, Вітовт, Свидригайло, Хаджі-Герей, Костянтин Іванович Острозький, Юрія Дрогобич.

Поняття та терміни:

Шляхтич, магдебурзьке право, магістрат, цех, Дике поле, козак, магнат.

Встановлювати хронологічну послідовність:

та вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів.

Називати:

Пам'ятки культури періоду: Вірменський собор у м. Львів; костел святого Варфоломія в м. Дрогобич; верхній замок у м. Луцьк.; Кам'янець-Подільська фортеця; Хотинська фортеця; Покровська церква-фортеця в с. Сутківці; замок Паланок (Мукачівський замок); Генуезька фортеця в м. Судак; Бахчисарайський історично-культурний заповідник.

Характеризувати:

Політичне становище українських земель у складі Великого князівства Литовського до і після Кревської унії, соціально-економічний розвиток українських земель, становище верств, досягнення в культурі, діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Описувати: особливості перебування українських земель у складі сусідніх держав.

Визначати: особливості суспільно-політичного життя українських земель у складі Великого князівства Литовського, причини та наслідки Кревської унії, причини виникнення Входу українських земель до складу сусідніх держав (Угорське королівство, Молдавське князівство, Османська імперія, Московське царство).

6. Українські землі у складі Речі Посполитої в другій половині XVI ст.

Факти:

Люблінська унія та її вплив на українські землі. Зміни в соціальній структурі українського суспільства. Виникнення Запорозької Січі. Повстання 1590-х рр. Братський рух. Утворення УГКЦ. Культура й духовність.

Дати:

1556-1561 рр. - створення Пересопницького Євангелія; 1556 р. - заснування князем Дмитром Вишневецьким на о. Мала Хортиця першої - відомої Січі; 1569 р. - Люблінська унія: утворення Речі Посполитої; 1586 р. - утворення першої братської (слов'яно-греко-латинської) школи у м. Львів; 1596 р. - Берестейська церковна унія: утворення Української греко-католицької церкви (УГКЦ).

Поняття та терміни: «воєводство», «низове козацтво», «реєстрове козацтво», «городове козацтво», «Запорозька Січ», «старшина», «кошовий отаман»,

«гетьман», «клейноди», «Українська греко-католицька церква», «братство», «полемічна література».

Встановлювати хронологічну послідовність та вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів.

Позначати на картосхемі:

територіальні зміни, що відбулися внаслідок Люблінської унії, польські воєводства на українських землях та їхні центри.

Називати імена:

Василя-Костянтина Костянтиновича Острозького. Дмитра Вишневецького, Криштофа Косинського, Северина Наливайка, Івана Федоровича, Герасима Смотрицького, Іпатія Потія, Мелетія Смотрицького та інших визначних козацьких ватажків, діячів культурно-церковного життя, митців; найзначніші твори літератури, пам'ятки архітектури, мистецтва періоду.

Характеризувати: соціальну структуру українського суспільства, становище різних верств населення українського суспільства XVI ст., суспільно-політичні зміни, які відбулися на українських землях внаслідок Люблінської унії, здобутки в галузі культури; військово-політичну організацію козацтва; діяльність православних братств; становище православної церкви; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Описувати:

історично-культурні пам'ятки: мініатюри Пересопницького Євангелія - 1556-1561 рр.; Острозький замок: Кругла (Нова) вежа - кінець XVI ст.; ансамбль площі Ринок у м. Львів: Чорна Кам'яниця - кінець XVI ст.,.; євангеліст Лука: гравюра з львівського «Апостола» -1574 р. та вміти їх розпізнавати та характеризувати.

Визначати:

Причини та наслідки Люблінської унії, перших козацьких повстань, утворення греко-католицької церкви; значення братського руху; вплив реформаційних і контр-реформаційних рухів на культурно-громадське життя.

7. Українські землі у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст.

Факти: Зміни в соціально-економічному житті. Морські походи козаків. Участь українського козацтва у війнах Речі Посполитої проти Московського царства та Османської імперії. Козацькі повстання 1620-1630-хрр. «Ординація Війська Запорозького...». Культура. Відновлення вищої православної церковної ієрархії 1620 р. Духовність.

Дати: 1618 р. - похід козаків під проводом гетьмана Петра Конашевича-Сагайдачного на м. Москва; 1621 р. - Хотинська битва; 1625 р. - Куруківська угода; 1632 р. - «Пункти для заспокоєння руського народу», утворення Київської колегії; 1637-1638 рр. - повстання під проводом Павла Павлюка, Якова Острянина, Дмитра Гуні.

Персоналії:

Петра Конашевича-Сагайдачного, Тараса Федоровича. Івана Сулими, Йова Борецького, Петра Могили.

Поняття та терміни:

«фільварок», «кріпак», «панщина», «Золотий спокій».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Основних подій періоду, співвідносити історичні події, діячів, пам'ятки культури з відповідною епохою.

Називати:

Видатних козацьких ватажків, діячів культурно-церковного життя, митців; видатні культурні пам'ятки.

Позначати на картосхемі:

Воєводства Речі Посполитої на українських землях та територіальні зміни, що відбулися, території, охоплені національно-визвольним рухом 20 – 30-х рр. XVII ст., місця розташування Запорізьких Січей-фортець, найважливіших подій.

Описувати:

Визначні пам'ятки культури цього періоду.

Характеризувати:

Соціально-економічне та політичне становище українців, становище православної та греко-католицької церков, досягнення архітектури, образотворчого та музичного мистецтва, освіти та книговидавництва; діяльність видатних діячів періоду.

Визначати:

Наслідки Берестейської унії для церковного життя в Україні, участі козацтва у Хотинській війні, наслідки та значення козацьких повстань.

8. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.

Факти: Національно-визвольна війна українського народу. Зміни в суспільно-політичному житті. Утворення української козацької держави - Війська Запорозького. Внутрішня та зовнішньополітична діяльність уряду Богдана Хмельницького.

Дати:

1648 р .- Жовтоводська, Корсунська та Пилявецька битви; 1649 р .- Зборівська битва, Зборівський договір; 1651 р. - Берестецька битва, Білоцерківський договір; 1652 р. - Батозька битва; 1653 р. - Жванецька облога, Кам'янецький договір; 1654 р. - Переяславська рада, українсько-московський договір («Березневі статті»); 1656 р. - московсько-польське Віденське перемир'я.

Персоналії:

Богдана Хмельницького, Івана Богуна, Адама Кисіля, інших козацьких полковників.

Поняття та терміни:

«Національно-визвольна війна», «Військо Запорозьке», «Гетьманщина». «ПОКОЗАЧЕННЯ».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Основних подій вказаного періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Видатних діячів періоду.

Позначати на картосхемі:

територіальні зміни, що відбулися внаслідок Національно-визвольної війни, територію української козацької держави за Зборівським і Білоцерківським договорами, місця основних подій війни.

Описувати:

Перебіг основних подій війни, хід основних битв.

Характеризувати:

відносини Війська Запорозького з Річчю Посполитою, Кримським ханством, Молдовою, Московією, Швецією та Трансільванією; умови мирних угод українців з польським урядом, українсько-московського договору 1654 р.; діяльність вказаних історичних діячів.

Визначати причини та наслідки:

причини та наслідки Національно-визвольної війни, місце Гетьманщини в міжнародних відносинах тогочасної Європи; пояснювати наслідки й значення найважливіших битв війни та договорів у розгортанні національно-визвольної боротьби.

Порівнювати: Наслідки та значення найважливіших битв Національно-визвольної війни, різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

9. Козацька Україна наприкінці 50 - 80-х рр. XVII ст.

Факти:

Внутрішня та зовнішньополітична діяльність гетьманів козацької України у 50 - 80-х рр. XVII ст. Занепад Правобережжя. Запорозька Січ у складі Гетьманщини. Адміністративно-територіальний устрій Слобідської України.

Дати:

1658 р .- Гадяцький договір; 1659 р. - Конотопська битва; 1667 р .- Андрусівське перемир'я; 1669 р .- Корсунська угода, визнання Правобережною Гетьманщиною протекторату Османської імперії; 1681р.- Бахчисарайський мирний договір; 1686 р. - «Вічний мир» між Московським царством і Річчю Посполитою, підпорядкування Київської митрополії Московському патріархатові.

Встановлювати хронологічну послідовність та

групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів.

Називати

Визначних політичних та державних діячів періоду.

Позначати на картосхемі:

території, підвладні гетьманам Лівобережної та Правобережної України; території, що перебували під контролем Московського царства, Османської імперії, Речі Посполитої.

Характеризувати:

зміст політичних угод, що стосувалися українських земель, особливості господарського та церковного життя; діяльність вказаних історичних діячів.

Визначати причини та наслідки:

Руїни; укладення гетьманськими урядами угод з державами-сусідами, найважливіших угод між іноземними державами, що стосувалися українських земель; особливості адміністративно-політичного устрою Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини.

Персоналії:

І. Виговський, П. Тетеря, П. Дорошенко, І. Брюховецький, І. Сірко, Ю. Хмельницький, Д. Многогрішний, І. Самойлович та інші.

Поняття та терміни:

«Руїна», «Великий згін», «Чигиринські походи».

Порівнювати:

Адміністративно-політичний устрій Слобідської України та Лівобережної Гетьманщини, різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

10. Українські землі наприкінці XVII - в першій половині XVIII ст.

Факти:

Гетьманщина в 1687-1709 рр. Повстання під проводом Семена Палія (1702-1704 рр.). Північна війна і Україна. Внутрішньополітична діяльність гетьманів козацької України 20 - 30-х рр. XVIII ст. Обмеження автономії Гетьманщини. Діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду» (1734-1750 рр.). Культура. Києво-Могилянська академія. Духовність.

Дати:

1708 р. - українсько-шведський союз, зруйнування Батурина; 1709 р. - зруйнування московитськими військами Чортомлицької Січі, Полтавська битва; 1710 р. - «Конституція;..» Пилипа Орлика; 1713р.- ліквідація козацтва на Правобережній Україні; 1734 р. - заснування Нової Січі.

Персоналії:

Іван Мазепа, Семен Палій. Кость Гордієнко. Пилип Орлик, Іван Скоропадський, Павло Полуботок, Данило Апостол, Феофан Прокопович.

Поняття та терміни:

«конституція», «Малоросія», «Малоросійська колегія», «змосковщення/зросійщення», «козацьке бароко», «козацький літопис».

Встановлювати хронологічну послідовність та

вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти, події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять і термінів.

Називати:

Імена значних діячів, культурних пам'яток цього періоду.

Позначати на картосхемі:

українські землі, у складі різних держав; території, підвладні гетьманам Лівобережної України, події Північної війни на території України.

Характеризувати:

діяльність Першої Малоросійської колегії, «Правління Гетьманського уряду»; зміст основних положень «Конституції...» Пилипа Орлика; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Описувати:

Визначні пам'ятки культури цього періоду, перебіг подій національно-визвольної акції гетьмана І. Мазепи.

Визначати:

причини укладення українсько-шведського союзу в роки Північної війни, наслідки Полтавської битви для українських земель.

Порівнювати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

11. Українські землі в другій половині XVIII ст.

Факти:

Внутрішня політика останнього очільника Гетьманщини. Діяльність Другої Малоросійської колегії. Скасування козацького устрою на Слобожанщині. Ліквідація Запорозької Січі. Ліквідація автономії Гетьманщини. Опришківський та гайдамацький рухи. Зміни в політичному становищі Правобережної України та західноукраїнських земель після поділів Речі Посполитої (1772, 1793, 1795 рр.). Реформи Марії Терезії та Йосифа II та їх вплив на українські землі. Культура й духовність.

Дати:

1764 р. - остаточна ліквідація посади гетьмана; 1768 р. - Коліївщина; 1775 р. - остаточна ліквідація Запорозької Січі; 1780-1782 рр. - ліквідація особистої залежності селян в Австрійській імперії; 1783 р. - закріпачення селян Лівобережної та Слобідської України; 1783 р. - підкорення Російською імперією Кримського ханства.

Персоналії:

К. Розумовський, П. Калнишевський, Г. Сковорода, І. Григорович-Барський, Й. Пінзель, Я. Погребняк, А. Ведель, М. Березовський, Д. Бортнянський.

Поняття та терміни: «опришок», «Нова Січ», «паланка», «зимівник», «Задунайська Січ», «гайдамака», «Коліївщина».

Встановлювати хронологічну послідовність та групувати вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти, (події, явища, процеси) з періодами, факти, події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів.

Позначати на картосхемі:

українські землі у складі різних держав; територіальні зміни, що відбулися на українських землях унаслідок поділів Речі Посполитої, російсько-турецьких війн (1768-1774, 1787-1791 рр.), ліквідації Кримського ханства (1783), території охоплені опришківським і гайдамацьким рухами, Коліївщиною.

Називати:

Історичних діячів періоду.

Характеризувати:

основні напрями політики Російської імперії щодо України, особливості опришківського та гайдамацького рухів, територіально-адміністративний устрій та господарське життя Нової Січі, політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Описувати:

Визначні пам'ятки культури цього періоду: собор святого Юра у м. Львів - 1744—1762 рр.; Андріївську церкву у м. Київ - 1747-1757 рр.; ратушу в м. Бучач - 1751 р.; Покровську церкву в м. Київ - 1766 р.; Троїцький собор у м. Новомосковськ (архітектор Яким Погрібняк) - 1775-1780 рр.; Успенський собор Почаївської лаври - 1771-1783рр.; палац Кирила Розумовського в м. Батурин - 1799-1803 рр. та інші.

Визначати:

Причини гайдамацького та опришківського рухів, скасування гетьманства і ліквідації Запорозької Січі, наслідки ліквідації Запорозької Січі та Гетьманщини, поділів Польщі, приєднання земель Правобережної України та Криму до Росії; значення Запорозької Січі й Гетьманщини в історії України.

12. Українські землі у складі Російської імперії наприкінці XVIII- в першій половині XIX ст.

Факти: Адміністративно-територіальний поділ українських земель у складі Російської імперії. Українське національне відродження: початок, періоди й особливості. Відновлення українського козацтва в час французько-російської війни. Кирило-Мефодіївське братство. Поширення в Україні російського та польського суспільних рухів. Початок промислового перевороту.

Дати: 1798 р. - видання «Енеїди» Івана Котляревського; 1828 р. - ліквідація Задунайської Січі; грудень 1825- січень 1826 рр.- повстання Чернігівського полку; 1830- 1831рр.- польське визвольне повстання; 1840 р.- перше видання «Кобзаря» Тараса Шевченка; 1846-1847 рр. - діяльність Кирило-Мефодіївського братства.

Персоналії:

І. Котляревський, М. Костомаров, П. Куліш, М. Гулак, Т. Шевченко.

Поняття та терміни: «Нація», «національне відродження», «національна ідея», «декабристи», «масонство», «промисловий переворот».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській та Західній Україні.

Позначати на картосхемі: адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Російської імперії, територіальні зміни, що відбулися внаслідок російсько-турецької війни 1806-1812 рр.

Називати:

Історичних та культурницьких діячів періоду.

Характеризувати:

асиміляційну політику Російської імперії щодо України, економічний розвиток і соціальні відносини, початок національного відродження, поширення в Україні російського та польського суспільних рухів, програмні засади, документи та діяльність Кирило-Мефодіївського братства; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначити: причини, значення національного відродження, діяльності Кирило-Мефодіївського братства.

13. Українські землі у складі Австрійської імперії наприкінці XVIII - в першій половині XIX ст.

Факти:

Адміністративно-територіальний поділ західноукраїнських земель. Початок національного відродження. Діяльність «Руської трійці». Альманах «Русалка Дністровая». Західноукраїнські землі в європейській революції 1848- 1849 рр. Діяльність Головної Руської Ради (1848-1851 рр.). Досвід парламентаризму.

Дати: 1816 р. - створення освітнього товариства галицьких греко-католицьких священників; 1833-1837 рр. - діяльність «Руської трійці»; 1837 р. - видання «Русалки Дністрової»; 1848 р. - скасування панщини в Галичині, створення Головної Руської Ради, видання першої українськомовної газети «Зоря Галицька».

Персоналії:

Іван Могильницький, Маркіян Шашкевич, Іван Вагилевич, Яков Головацький, Олександр Духнович, Лук'ян Кобилиця.

Поняття та терміни: «будителі», «революція», «Весна народів».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській і Західній Україні.

Позначати на картосхемі: українські землі у складі Австрійської імперії.

Називати:

Історичних діячів цього періоду.

Описувати: політичні події на теренах Галичини, Буковини та Закарпаття.

Характеризувати: перебіг українського національного руху під час революції 1848-1849 рр. в Австрійській імперії; політику Австрійської імперії щодо західноукраїнських земель, її наслідки; початок національного відродження, форми соціального протесту населення; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати:

Наслідки та значення подій 1848 – 1849 рр. для України, причини та значення антикріпосницького руху в Західній Україні.

Порівнювати:

Соціально-економічний розвиток українських земель під владою Російської та Австрійської імперій.

14. Культура України кінця XVIII- першої половини XIX ст.

Факти:

Освіта, наука, література, образотворче мистецтво, архітектура. «Історія русів». Галицько-руська матиця. Собор руських вчених.

Дати:

1805 р. - відкриття університету в м. Харків; 1834 р. - відкриття університету в м. Київ; 1839 р. - ліквідація царською владою Греко-католицької церкви на Правобережжі.

Поняття і терміни: «класицизм», «романтизм», «сентименталізм».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській та Західній Україні.

Називати:

Імена і твори видатних діячів культурного життя України, пам'ятки культури кінця XVIII – першої половини XIX ст.

Персоналії:

І. Котляревський, Т. Шевченко, П. Гулак-Артемівський, Г. Квітка-Основ'яненко, М. Максимович, М. Остроградський, В. Каразін.

Позначати на картосхемі:

Відкриті в першій половині XIX ст. університети. Характеризувати основні явища і процеси розвитку культури цього періоду, основні ідеї творів, що заклали

основи української літературної мови, музичного, образотворчого мистецтва, архітектури та творчі здобутки видатних вітчизняних науковців та митців.

Визначати:

Умови та особливості розвитку культури кінця XVIII – першої половини XIX ст., причини культурних зрушень у першій половині XIX ст.

15. Українські землі у складі Російської імперії в другій половині XIX ст.

Факти:

Події Кримської війни 1853- 1856 рр. на українських землях та поразка Російської імперії. Реформи 1860-1870-хрр. і процеси модернізації в Україні. Українські підприємці. Політика російського царизму щодо України. Розвиток громадівського руху. Журнали «Основа», «Громада», «Київська старина». Діяльність «Південно-Західного відділу Російського географічного товариства» (1873-1876 рр.). Братство тарасівців. Національне відродження кримсько-татарського народу.

Дати:

19 лютого 1861р. - царський маніфест про скасування кріпосного права в Російській імперії; 1863 р. - Валуєвський циркуляр; 1863-1864 рр. - польське національно-визвольне повстання; 1876 р. - Емський указ.

Персоналії:

В. Антонович, М. Драгоманов, П. Чубинський, Б. Грінченко.

Поняття та терміни:

«Земства», «громадівство», «Братство тарасівців», «Чигиринська змова».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській і Західній Україні.

Характеризувати:

основний зміст реформ 1860-1870-хрр. та особливості їх проведення на українських землях, зміни в соціальному складі населення в другій половині XIX ст., процеси модернізації; національний рух на українських землях у складі Російської імперії, національну політику Росії; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати: наслідки Кримської війни для України, наслідки реформ 1860-1870-х рр., Валуєвського циркуляру та Емського указу.

Порівнювати:

Особливості пореформеного соціально-економічного розвитку з дореформеним розвитком України, український національний рух на Наддніпрянщині в першій і другій половині XIX ст.

16. Українські землі у складі Австро-Угорщини в другій половині XIX ст.

Факти: Політика австрійського уряду щодо західноукраїнських земель. Діяльність культурно-освітнього товариства «Просвіта». Українські видання: «Правда», «Діло», «Записки Наукового товариства імені Шевченка». Розвиток кооперативного руху. Трудова еміграція. Політизація українського національного руху та утворення перших політичних партій.

Дати:

1868 р. - створення у м. Львів товариства «Просвіта»; 1873 р. - створення у м. Львів Літературного товариства імені Тараса Шевченка (від 1892 р. - Наукове товариство імені Тараса Шевченка); 1890 р. - створення Русько-української радикальної партії; 1899 р. - створення Української національно-демократичної партії та Української соціал-демократичної партії.

Персоналії:

Є. Левицький, І. Франко, М. Павлик, Ю. Бачинський, Ю.Федькович, О.Барвінський.

Поняття та терміни:

«Українофіли», «москвофіли», «народовці», «партія», «трудова еміграція», «кооперація», «радикали», «нова ера».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській і Західній Україні.

Називати:

Імена лідерів національно-визвольного руху Західної України.

Характеризувати:

Особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель у другій половині XIX ст., зміни в соціальному, складі населення, основні течії суспільно-політичного руху; діяльність «Просвіти» та Наукового товариства імені Тараса Шевченка, процес утворення українських політичних партій у Галичині; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати: причини та наслідки трудової еміграції українців, зародження кооперативного руху; особливості українського національного руху, місце і роль провідних діячів західноукраїнських земель в українському національному рухові другої половини XIX ст.

17. Культура України в другій половині XIX - на початку XX ст.

Факти:

Піднесення української культури. Розвиток освіти, науки, літератури, музичного, образотворчого, театрального мистецтва. Українські підприємці-благодійники. Релігія і церква.

Дати:

1865 р. - відкриття Новоросійського університету; 1875 р. - відкриття Чернівецького університету.

Персоналії:

І. Мечников, Д. Яворницький, І. Нечуй-Левицький, П. Мирний, Л. Українка, І. Франко, М. Старицький, М. Кропивницький, І. Карпенко-Карий, М. Садовський, П. Саксаганський, М. Заньковецька, М. Лисенко, С. Гулак-Артемівський та інші.

Поняття:

«Професійний театр», «реалізм», «модернізм».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській і Західній Україні.

Називати:

Дати, імена і твори видатних діячів вітчизняної культури, пам'ятки культури другої половини ХІХ – початку ХХ ст.

Характеризувати:

основні культурні явища, процеси другої половини ХІХ- початку ХХ ст.,- розвиток освіти, науки, літератури, образотворчого, музичного мистецтва, архітектури, становлення професійного театру; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати:

Умови розвитку культури у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст. Візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

18. Українські землі у складі Російської імперії у 1900-1914 рр.

Факти: Утворення монополістичних об'єднань в Україні. Земельна реформа Петра Столипіна та її вплив на Україну. Консолідація української нації. Створення політичних партій Наддніпрянщини. Самостійницька й автономістська течії в національному русі. Події революції 1905-1907 рр. в Україні. Діяльність українських парламентських громад в І та ІІ Державних Думах. Діяльність «Просвіти». Посилення російського імперського наступу на Україну у 1907—1914 рр.

Дати:

1900 р .- створення Революційної української партії (РУП); 1908 р .- створення Товариства українських поступовців (ТУП); 1905 р. - створення першої в Україні. Земельна реформа Петра Столипіна та її вплив на Україну. Створення в Наддніпрянській Україні «Просвіти».

Персоналії:

Є. Чикаленко, С. Єфремов, С. Петлюра, М. Міхновський, В. Липинський.

Поняття та терміни:

«Монополія», «українська соціал-демократія», «хутір», «відруб», «чорносотенець», «страйк».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській і Західній Україні.

Називати:

Імена лідерів національно-визвольного руху Наддніпрянської України початку ХХ ст.

Характеризувати:

особливості економічного та соціального розвитку (процес монополізації, розвитку сільського господарства, утворення українських політичних партій, розвитку самостійницької і автономістської течій в національному русі), національно-визвольний рух України в роки російської революції 1905-1907 рр., діяльність українських парламентських громад в I та II Державних Думах Росії, особливості проведення аграрної реформи Петра Столипіна та її запровадження в Україні; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати:

Основні тенденції соціально-економічного та політичного розвитку Наддніпрянської України на початку ХХ ст., причини та наслідки посилення національного гніту на Наддніпрянській Україні в 1907 – 1914 рр., напрямки діяльності і здобутки діячів Наддніпрянської України в національному русі початку ХХ ст.

Порівнювати:

Процес утворення українських політичних партій Наддніпрянської й Західної України.

19. Українські землі у складі Австро-Угорщини в 1900-1914 рр.

Факти: Становище промисловості та сільського господарства. Радикалізація українського політичного руху. Вплив УГКЦ на формування національної свідомості населення західноукраїнських земель.

Дати: 1900 р. - обрання Андрея Шептицького митрополитом УГКЦ; 1907 р. - впровадження в Австро-Угорській імперії загального виборчого права для чоловіків.

Поняття: «загальне виборче право».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській і Західній Україні. Вплив Української греко-католицької церкви на піднесення національної свідомості населення Західної України. Боротьба політичних партій Західної України за реформу виборчої системи.

Персоналії:

А. Шептицький, К. Трильовський, І. Боберський, А. Волошин.

Називати:

Імена лідерів національно-визвольного руху початку ХХ ст.

Характеризувати:

Економіку західноукраїнських земель у складі Австро-Угорської імперії, розвиток кооперативного руху, діяльність західноукраїнського політичного руху на початку ХХ ст., національних і спортивно-фізкультурних організацій «Сокіл», «Січ», «Пласт».

Визначати:

Причини активізації західноукраїнського політичного руху на початку ХХ ст., роль А. Шептицького у піднесенні національного життя на західно - українських землях. результати боротьби національного руху Західної України на початку ХХ ст.

Порівнювати:

Економічні процеси Наддніпрянщини та Західної України.

20. Україна в роки Першої світової війни

Факти:

Україна в геополітичних планах країн Антанти і Центральних держав. Війна та українські політичні сили. Головна українська рада. Союз визволення України. Загальна українська рада. Воєнні дії на території України в 1914—1917 рр. Українці в арміях воюючих держав. Українські січові стрільці. Політика Російської імперії та Австро-Угорщини на українських землях у 1914-1917 рр.

Дати:

серпень 1914 р. - утворення Головної української ради, формування легіону Українських січових стрільців (УСС), створення Союзу визволення України; 1914 р. - Галицька битва; 1915 р. утворення Загальної української ради; 1916 р.— Брусилівський прорив.

Персоналії:

К. Левицький, О. Бобринський, Д. Донцов, А. Жук, А.Шептицький.

Поняття та терміни:

«Союз визволення України», «Головна українська рада», «Загальна українська рада», «світова війна», «Галицько-Буковинське генерал-губернаторство», «мобілізація», «евакуація»

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою, синхронізувати події у Наддніпрянській та Західній Україні.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Позначати на картосхемі:

Військові події на території України у 1914 – 1916 роках, бойовий шлях легіону Українських січових стрільців.

Характеризувати:

Політичні плани і наміри ворогуючих держав щодо українських земель, процес організаційного оформлення українського руху на західноукраїнських землях, його цілі та напрямки діяльності, соціально-економічне та суспільно-політичне становище населення впродовж війни, динаміку змін в свідомості різних соціальних верств українського суспільства.

Визначати:

Значення дій легіону Українських січових стрільців, соціально-економічні та політичні наслідки війни для українського суспільства.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливе становище України в умовах Першої світової війни.

21. Початок Української революції

Факти:

Революційні події в Україні в 1917 - на початку 1918 р. Українізація армії. Еволюція поглядів політичних сил України в питанні самовизначення. Універсали Української Центральної Ради. Відносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією. Проголошення УНР. Кримсько-татарський національний рух. «Всеукраїнський з'їзд рад» у м. Харків. Перша війна більшовицької Росії з УНР. Бій біля станції Крути. Події 1917 р. в Криму. Проголошення незалежності УНР. Окупація більшовицькою Росією України. Берестейський мирний договір. Вигнання більшовиків із території УНР. Похід Петра Болбочана на Крим. Конституція УНР.

Дати: березень 1917 р. утворення Української Центральної Ради (УЦР); квітень 1917 р. - Всеукраїнський національний конгрес; червень 1917 р. - I Універсал УЦР; липень 1917 р. - II Універсал УЦР; листопад 1917р.- III Універсал УЦР; 9 (22) січня 1918 р. - IV Універсал УЦР, проголошення незалежності Української Народної Республіки (УНР); січень 1918 р. - бій біля станції: Крути; січень : (лютий) 1918 р. - Берестейський мирний договір між УНР та державами Четверного союзу.

Персоналії:

М. Грушевський, М. Міхновський, С. Єфремов, В. Антонов-Овсієнко, Ю. Коцюбинський.

Поняття та терміни: «Автономізація», «самостійники», «Універсали УЦР», «Генеральний секретаріат», «Народний секретаріат», «українізація армії», «регіональні республіки».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Позначати на картосхемі:

Українську Народну Республіку, держави, що межували з УНР, напрямки наступу більшовиків під час першої війни УНР з Радянською Росією, місця найбільших боїв.

Характеризувати: діяльність УЦР, українських партій; основні положення універсалів УЦР; взаємовідносини УЦР з Тимчасовим урядом та більшовицькою Росією; боротьбу за владу в Києві в жовтні - листопаді 1917 р.; ультиматум Раднаркому; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Описувати:

Перебіг взаємовідносин УЦР із Тимчасовим урядом, перебіг та результати боротьби за владу в Києві в жовтні – листопаді 1917 р., перебіг першої війни радянської Росії з УНР.

Визначати:

Причини Української революції, її характер, місце різних політичних сил у подіях періоду; причини прийняття Універсалів УЦР, їх історичне значення, наслідки оприлюднення та вплив корніловського заклоту на події в Україні; місце і роль Всеукраїнських з'їздів рад у Києві та Харкові; Ультиматуму Раднаркому в політиці більшовиків щодо усунення УЦР; причини та наслідки першої війни радянської Росії з УНР, здобутки і прорахунки УЦР в державотворчому процесі, у внутрішній і зовнішній політиці.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища України в умовах революції та громадянської війни.

22. Розгортання Української революції. Боротьба за відновлення державності.

Факти:

Гетьманський переворот. Українська Держава. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 рр. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. Денікінський режим в Україні. Повернення більшовицької влади. Перший Зимовий похід. Варшавська угода між

УНР та Польщею. Польсько-радянська війна на території України. Другий Зимовий похід армії УНР. Холодноярська республіка (1919-1922 рр.). Культура та духовність.

Дати:

29 квітня 1918 р.- державний переворот і прихід до влади Павла Скоропадського; 1 листопада 1918 р. - Листопадовий зрив у Львові; 13 листопада 1918 р. проголошення Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР); листопад 1918 р. - заснування Української академії наук (УАН); 14 листопада. 1918 р. - утворення Директорії; 22 січня 1919 р. - проголошення Акта злуки УНР та ЗУНР; грудень 1919 — травень 1920 рр. - Перший Зимовий похід армії УНР; квітень 1920 р. - Варшавська угода; березень 1921 р. — Ризький мирний договір; 1921 р. - утворення Української автокефальної православної церкви (УАПЦ); листопад 1921 р. - Другий Зимовий похід армії УНР.

Персоналії:

П. Скоропадський, К. Левицький, Д. Вітовський, Є. Петрушевич, С. Петлюра, В. Винниченко, В. Боженко, Н. Махно, Ю. Тютюнник.

Поняття та терміни:

«Гетьманат», «Директорія», «Українська Галицька армія», «соборність», «отаманщина», «воєнний комунізм», «червоний терор», «інтервенція», «Чортківська офензива», Гетьманський переворот, Українська Держава. Західноукраїнська Народна Республіка. Український національний рух на Буковині й у Закарпатті. Акт злуки УНР та ЗУНР. Українсько-польська війна 1918-1919 рр. Директорія. Друга війна більшовицької Росії з УНР. Більшовицький режим в Україні. Ухвалення Конституції УСРР 1919 р. Політика воєнного комунізму. Червоний терор. Військова інтервенція Антанти на півдні України. 24 катастрофа», «автокефальна церква».

Встановлювати хронологічну послідовність та вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Позначати на картосхемі: територію Української Держави Павла Скоропадського; хід воєнних дій на території України в 1918-1921 рр.

Характеризувати:

Внутрішню та зовнішню політику урядів гетьмана П. Скоропадського, Директорії, ЗУНР, більшовиків, зміст Варшавської угоди між УНР та Польщею, культурне життя в Україні в умовах окупації та громадянської війни.

Визначати:

Причини гетьманського перевороту та падіння режиму гетьмана П. Скоропадського; розбіжності між членами Директорії щодо її політичного курсу, обставини, що їх спричинили та наслідки; причини і наслідки українсько-польської війни та підписання С. Петлюрою Варшавського договору; причини поразки національно-визвольних змагань українців (національно-демократичної революції в Україні), історичне значення відновлення української державності на східно та західноукраїнських землях та об'єднання українських держав (Акт злуки).

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища в Україні в умовах національно-визвольних змагань українців.

23. Встановлення комуністичного тоталітарного режиму в Україні

Факти:

Масовий голод у південних губерніях УСРР. Антираелігійна кампанія. Неп в УСРР. Входження УСРР до складу СРСР. Утворення Кримської АСРР. Національна політика радянської влади в УСРР. Молдавська АСРР. Суспільно-політичне життя. Ліквідація багатопартійності. Політика коренізації/українізації в УСРР. Згорання непу і перехід до директивної економіки. Індустріалізація. Кампанія з ліквідації неписьменності дорослих. Культура. Духовне життя.

Дати:

1921-1923 рр. - масовий голод в Україні; 1922 р. - входження УСРР до складу Союзу Радянських Соціалістичних республік (СРСР); 1923 р. - початок політики коренізації/українізації в УСРР; 1925 р. - проголошення курсу на індустріалізацію.

Персоналії:

Олександр Шумський, Миколи Хвильовий, Михайла Волобуєв.

Поняття та терміни:

«тоталітарний режим», «нова економічна політика (неп)», «коренізація», «українізація», «індустріалізація».

Встановлювати хронологічну послідовність:

відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, - факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Позначати на картосхемі:

зміни в адміністративно-територіальному устрої УСРР у 1921- 1928 рр.

Характеризувати:

складові непу, процес стабілізації економічного й соціального життя в Україні; національну, релігійну та церковну. політику в Україні, коренізацію/українізацію та її наслідки, особливості української культури; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів

Порівнювати:

Політику «воєнного комунізму» та нову економічну політику (неп) в УСРР.

Визначити:

причини та наслідки вступу УСРР в СРСР; причини та особливості впровадження непу в Україні; «коренізації» та «українізації», її вплив на суспільство та українську культуру;

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища в Україні в період непу.

24. Утвердження більшовицького тоталітарного режиму в Україні

Факти:

Форсована індустріалізація, Насильницька колективізація. Примусові хлібозаготівлі. Опір селянства. Голодомор 1932—1933 рр. - геноцид Українського народу. Масштаби та наслідки Голодомору. Масові репресії та їх ідеологічне виправдання більшовицьким режимом. Політичні процеси 1920-хпочатку 1930-х рр. Згортання українізації. Ідеологізація суспільного життя в Україні. Культ особи. Великий терор. Биківня та інші місця масових поховань жертв репресій. Національно-демографічні зміни. Розстріляне відродження. Антирелігійна кампанія.

Дати:

1928/1929-1932 рр. - перша п'ятирічка; 1928 р. - судовий процес у Шахтинській справі; 1929 р. - початок насильницької колективізації; 1930 р. - судовий процес у справі Спілки визволення України (СВУ); 1932-1933 рр. - Голодомор в Україні; 1934 р. - перенесення столиці УСРР з Харкова до Києва; 1937 р.: ухвалення Конституції УРСР; 1937-1938 рр. - «Великий терор».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Позначати на картосхемі:

основні індустріальні об'єкти, побудовані в роки перших п'ятирічок, райони, що найбільш постраждали від Голодомору.

Характеризувати:

Сутність політики форсованої індустріалізації та насильницької колективізації; взаємозв'язок між складовими політики сталінського

тоталітарного режиму (індустріалізація, колективізація, «культурна революція», масові репресії); зміни в соціальній структурі населення, особливості культурного життя періоду; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Персоналії:

О. Стаханов, П. Постишев. С. Косіор, М. Скрипник, Й. Сталін.

Поняття та терміни:

«П'ятирічка», «соціалістична індустріалізація», «колективізація сільського господарства», «репресії», «розкуркулення», «закон про п'ять колосків», «Голодомор», «чорна дошка», «націонал-ухильництво», «розстріляне відродження», «Головне управління таборів», «паспортна система», «геноцид», «соціалістичний реалізм».

Визначати:

Причини та наслідки політики форсованої індустріалізації та колективізації, взаємозв'язок між різними складовими економічної політики сталінського режиму, причинно - наслідкові зв'язки між світовою економічною кризою та економічною політикою СРСР в 1930-ті рр., зв'язки між радянською модернізацією і зміною соціальної структури українського радянського суспільства, масовими репресіями в Україні.

Порівнювати:

Політику неп та економічну політику 1930-х років.

Аналізувати та оцінювати:

причини, джерела фінансування та наслідки політики форсованої індустріалізації та насильницької колективізації; причини та наслідки масових репресій, Голодомору; взаємозв'язок між економічними перетвореннями та структурними змінами в суспільстві, масовими репресіями.

25. Західноукраїнські землі в міжвоєнний період

Факти: Правовий статус українських земель у складі Польщі. Національна політика та міжнаціональні відносини. Економічне і соціальне становище населення. Українська кооперація. Просвітні організації краю. Українські політичні і громадські організації. Українська військова організація та ОУН. Українські землі у складі Румунії. Татарбунарське повстання. Суспільно-політичне життя. Українські землі у складі Чехословаччини. Правовий статус Закарпаття. Суспільно-політичне й соціально-економічне життя. Карпатська Україна. Карпатська Січ. Культура та духовність.

Дати:

1920 р. - підписання Бессарабського протоколу, визнання країнами Антанти входження Бессарабії до складу Румунії; 1923 р. - визнання країнами Антанти входження Східної Галичини до складу Польщі, саморозпуск уряду ЗУНР; 1925 р.

- утворення Українського національно-демократичного об'єднання (УНДО); 1929 р. - утворення Організації українських націоналістів (ОУН); 1930 р. - проведення польською владою акції «пацифікації»; 1938 р. - надання автономії Підкарпатській Русі у складі Чехо-Словаччини; 15 березня 1939 р. - проголошення незалежності Карпатської України.

Персоналії:

Є. Коновалець, Д. Донцов, С. Бандера, А. Мельник, В. Липинський, А. Шептицький, А. Волошин.

Поняття та терміни:

«Осадництво», «пацифікація», «русофільство», «русинство», «українофільство», «інтегральний націоналізм».

Встановлювати хронологічну послідовність відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, Явищ, процесів.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Знаходити на карті:

українські землі у складі Польщі, Румунії, Чехословаччини, територіальні межі Карпатської України.

Описувати:

Перебіг боротьби за незалежність Карпатської України.

Характеризувати:

вплив міжнародної ситуації 1920-1930-х рр. на політику урядів Польщі, Румунії, Чехословаччини в українських землях, стан економіки, життя населення, освіти та культури, різні течії національного руху, діяльність політичних партій західноукраїнських земель у 1930-х рр.; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати: причини поділу українських земель між різними державами в 1920-1930-х рр. та їх наслідки для суспільства; причини і наслідки діяльності українських політичних сил.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища на західноукраїнських землях у міжвоєнний період, різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

26. Україна в роки Другої світової війни

Факти:

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Радянсько-німецькі договори 1939 р. Початок Другої світової війни. Окупація Червоною армією Галичини, Волині, Північної Буковини, Хотинщини та

Південної Бессарабії. Радянізація. Масові політичні репресії 1939— 1940 рр. Початок німецько-радянської війни. Бойові дії в 1941-1942 рр. Відступ Червоної армії. Мобілізаційні заходи. Злочини комуністичного тоталітарного режиму. Окупація України військами Німеччини та її союзниками. «Новий порядок». Масове знищення мирного населення. Голокост. Опір окупантам. Український визвольний рух. Проголошення Акта відновлення Української Держави. Поліська Січ. Українська повстанська армія. Українсько-польське протистояння. Радянський партизанський рух. Бойові дії 1942-1943 рр. Вигнання німецьких військ та їхніх союзників з Правобережної та Південної України. Депортація кримських татар та інших народів Криму. Завершення бойових дій на території України. Українці у військових формуваннях держав Об'єднаних Націй. Внесок українського народу в перемогу над нацизмом. Українське питання на Тегеранській, Ялтинській і Потсдамській конференціях. Ціна війни. Культура й духовність.

Дати: 23 серпня 1939 р. - радянсько-німецький договір про ненапад і таємний протокол до нього («пакт Молотова-Ріббентропа»); 1 вересня 1939р.- початок Другої світової війни; 17 вересня .1939 р, - вторгнення Червоної армії на територію Західної України; червень 1940 р. - вторгнення Червоної армії на територію Бессарабії та Північної Буковини; 22 червня 1941 р. - напад Німеччини на СРСР; 30 червня 1941 р. - проголошення Акта відновлення Української Держави; 14 жовтня 1942 р .- створення Української повстанської армії (УПА); грудень 1942 р .- початок вигнання німецьких військ та їх союзників з України; 6 листопада 1943 р. - вигнання німецьких окупантів з м. Київ; січень-лютий 1944р.- Корсунь-Шевченківська наступальна операція; 28жовтня 1944р.- завершення вигнання німецьких військ, та їх союзників з території України; 9 травня 1945 р .- День перемоги над нацизмом у Другій світовій війні; 2 вересня 1945 р .- завершення Другої світової війни;

Персоналії:

Іван Багряний, Тарас Бульба (Боровець), Степан Бандера, Андрій Мельник, Ярослав Стецько, Роман Шухевич, Кирило Осьмачка, Іван Кожедуб, Олексій Берест, Амет-Хан Султан, Василя Порик, Кузьми Дерев'янка, Олени Теліга та інші;

Поняття та терміни:

«Депортація», «план «Ост», «новий порядок», «рух Опору», «радянізація», «план “Барбаросса”», «випалена земля», «нацистський новий порядок», «план “Ост”», «Голокост», «остарбайтери», «концтабори», «колабораціонізм», «похідні групи», «Поліська Січ», «бандерівці», «чорносвітники», «український визвольний рух»;

Встановлювати хронологічну послідовність:

відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів;

Називати:

Імена найбільш відомих історичних діячів цього періоду.

Позначати на картосхемі:

Українські землі, приєднані до УРСР у 1939-1940 рр.; основні події, пов'язані з початком та завершенням вигнання з України німецьких загарбників і їх союзників; окупаційні зони, на які була поділена Україна; території активних дій різних течій руху опору окупантам.

Описувати:

Мобілізаційні заходи, процес окупації України, перебіг найважливіших військових подій 1941 – 1945 рр.

Характеризувати:

суть гітлерівських планів «Барбаросса» та «Ост», «нацистського нового порядку», Голокост, діяльність українського визвольного руху, діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати:

наслідки радянсько-німецьких договорів 1939 р. для українських земель, політики радянзації новоприєднаних до УРСР територій, причини поразок Червоної армії у 1941-1942 рр., основні результати, та наслідки війни для України й українського народу, внесок українського народу в перемогу над нацистською Німеччиною та її союзниками; особливості культури й духовного життя в період війни.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища в історії України під час Другої світової війни.

27. Україна в перші повоєнні роки

Факти:

Україна - співзасновниця ООН. Встановлення кордонів УРСР у міжнародних договорах. Посилення радянзації та репресії у західних областях УРСР. Український визвольний рух у 1944-1950-хрр. Обмін населенням між Польщею й УРСР. Масові депортації (1944- 1946 рр.). Операції «Вісла» і «Захід». Ліквідація УГКЦ. Внутрішньополітична й економічна ситуація в УРСР. Масовий голод 1946-1947 рр. Ідеологічні кампанії. «Чистки» творчої інтелігенції. Культура й духовність.

Встановлювати хронологічну послідовність,

вказані дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події- з явищами, процесами;

визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів; визначати правильність застосування в історичному контексті вказаних понять.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Позначати на картосхемі:

зміни в адміністративно-територіальному устрої України.

Дати:

1945 р. - входження Закарпаття до складу УРСР; квітень 1945 р. – Україна співзасновниця Організації Об'єднаних Націй (ООН); березень 1946 р. - ліквідація УГКЦ; 1946-1947 рр. - масовий голод в Україні; квітень - липень 1947 р. - проведення польською владою операції «Вісла»; жовтень 1947 р. - проведення операції «Захід»; 1951р.- встановлення західного кордону УРСР.

Персоналії: Олександр Богомолець, Сергій Лебедев, Андрій Малишко, Максим Рильський, Володимир Сосюра, Павло Тичина, Володимир Філатов, Василь Кук, Йосип Сліпий.

Поняття та терміни:

«Операція «Вісла», «ждановщина», «космополітизм», «лисенківщина», «холодна війна».

Характеризувати:

політику влади щодо соціально-економічного, культурного, релігійного і повсякденного життя, хід операцій «Вісла» та «Захід»; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати:

Причини та наслідки проведення операції «Вісла», розгортання ідеологічних кампаній, голод в Україні, «саморозпуску» УГКЦ.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища в історії України періоду післявоєнної відбудови, інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

28. Україна в умовах десталінізації

Факти: Участь українців у повстаннях у сталінських концтаборах. XX з'їзд КПРС. Десталінізація і лібералізація суспільного життя. Зміни адміністративно-територіального устрою: входження Кримської області до складу УРСР. Зміни в управлінні господарством. Зародження дисидентського руху та його течії. «Шістдесятництво». Антирежимні виступи 1960-х рр. Культура й духовність.

Дати:

1953-1954 рр. - повстання політичних в'язнів у сталінських концтаборах, ліквідація ГУТ; лютий 1954 р. - входження Кримської області до складу УРСР;

1956 р. – XX з'їзд КГТРС, засудження культу особи; 1959 р.- утворення Української робітничо-селянської спілки; 1959 р. - утворення Клубу творчої молоді «Сучасник» у м. Київ.

Персоналії:

Катерина Білокур, Левко Лук'яненко, Іван Світличний, Василь Стус, Алла Горська, Ліна Костенко, Євген Сверстюк, Василь Симоненко, Лесь Танюк, Сергій Корольов.

Поняття та терміни:

«десталінізація», «культ особи», «лібералізація», «політична реабілітація», «відлига», «раднаргосп», «шістдесятники», «дисиденти».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Знаходити на карті:

зміни в адміністративно-територіальному устрої України.

Характеризувати:

сутність процесу десталінізації; спроби реформ управління економікою в середині 1950-1960-хрр., особливості розвитку культури; сутність антирежимного руху та його течії; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати:

Причини наслідки процесу лібералізації, реформ для українського суспільства, причини виникнення та значення антирежимного руху.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища в Україні в умовах десталінізації, сприймати та інтерпретувати різновидові історичні джерела, що стосуються теми.

XXVI. Україна в період загострення кризи радянської системи (середина 1960 – початок 1980-х рр.)

Факти:

Ідеологічні орієнтири партійно-радянського керівництва. Конституція УРСР 1978 р. Економічна ситуація в УРСР. Дисидентський рух: течії, форми і методи боротьби. Українська громадська група сприяння виконанню Гельсінських угод. Самвидав. Кримськотатарський національний рух. Культура й духовність.

Дати:

1965 р. - перша хвиля масових затримань діячів антирежимного руху; 1970- 1972 рр.- видання самвидавного «Українського вісника»; 1972 р.- друга хвиля масових затримань діячів антирежимного руху; 1976 р. - утворення Української громадської групи сприяння виконанню Гельсінських угод (УГГ).

Персоналії:

Іван Дзюба, Валерій Марченко, Петро Григоренко, Микола Руденко, В'ячеслав Чорновіл, Михайло Брайчевський, Сергія Параджанов, Іван Миколайчук, Олесь Гончар, Леонід Биков, Володимир Івасюк, Муетафа Джемільєв, Микола Амосов, Олег Антонов.

Поняття та терміни:

«застій», «дефіцит», «розвинений соціалізм», «номенклатура», «самвидав», «самвидав», «правозахисник».

Встановлювати хронологічну послідовність:

та дати відповідно до подій, явищ, процесів; співвідносити дати та історичні факти (події, явища, процеси) з періодами, факти-події - з явищами, процесами; визначати послідовність історичних подій, явищ, процесів.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Характеризувати наслідки змін в політичному керівництві УРСР на початку 1970-х рр.; стан економіки; основні вимоги та напрями дисидентського руху 1960-1970-х рр., явища у сфері культури, політику зросійщення; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Визначати:

Причини політико-ідеологічної кризи радянського ладу в Україні, активізації спротиву, досягнення та проблеми розвитку соціальної сфери.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища періоду «застою» в Україні, візуально розпізнавати та характеризувати вказані історично-культурні пам'ятки.

30. Відновлення незалежності України

Факти:

Початок перебудови в СРСР. Чорнобильська катастрофа. Стан економіки. Шахтарські страйки. Гласність і політичний плюралізм. Український національно-демократичний рух. Зміни в політичному керівництві УРСР. Формування багатопартійної системи. Вибори до Верховної Ради УРСР і до місцевих рад 1990 р. Декларація про державний суверенітет України. Революція на граніті. Створення Автономної Республіки Крим (АРК). Меджліс кримськотатарського народу (червень 1991 р.). Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України. Референдум і вибори Президента України 1 грудня 1991 р. Розпад СРСР. Міжнародне визнання України. Культура. Духовне відродження.

Дати: квітень 1985 р. - початок «перебудови»; - 26 квітня 1986 р. - катастрофа на Чорнобильській атомній електростанції (АЕС); вересень 1989 р. - створення

Народного руху України за перебудову; березень 1990 р .- проведення перших альтернативних виборів до Верховної Ради УРСР; 16 липня 1990 р. - ухвалення Верховною Радою УРСР Декларації про державний суверенітет України; жовтень 1990 р. - «революція на граніті»; 24 серпня 1991 р. - ухвалення Верховною Радою УРСР Акта проголошення незалежності України; 1 грудня 1991р.- проведення Всеукраїнського референдуму та:обрання Президента України.

Поняття та терміни: «перебудова», «гласність», «плюралізм», «український національно-демократичний рух», «багатопартійність», «суверенітет», «незалежність», «ринкові відносини», «референдум», «президент».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Позначати на картосхемі:

Місце аварії на Чорнобильській АЕС.

Характеризувати:

зміст та основні напрями політики «перебудови», розгортання соціального і національного рухів, зв'язок між національно-демократичним і дисидентським рухами як формами українського визвольного руху, процес формування багатопартійності, зміст Декларації про державний суверенітет України та Акта проголошення незалежності України, особливості соціально-економічної становища УРСР; діяльність вказаного історичного діяча.

Визначати:

Причини та наслідки поглиблення економічної кризи, погіршення життєвого рівня населення, падіння авторитету Комуністичної партії України.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища в Україні під час розпаду Радянського Союзу й відродження незалежності України; причини розпаду СРСР і його наслідки для державотворення в Україні.

31. Становлення України як незалежної держави

Факти: Державотворчі процеси в незалежній Україні. Повернення кримських татар на батьківщину. Статус Криму. Суспільно-політичне життя. Особливості формування багатопартійності. Конституція України. Економіка України в 1991-1998 рр. та в 1998—2004 рр. Запровадження гривні. Демографічні та міграційні

процеси. Олігархічна система. Початок інтеграції в європейський і світовий простір. Політична розбудова суспільства. Рухи протесту на початку 2000-х рр. Помаранчева революція. Україна в системі міжнародних відносин. Культура й духовність.

Дати:

6 грудня 1991 р. - започаткування Збройних Сил України; липень 1994 р. - обрання Леоніда Кучми Президентом України; 1995 р. - обрання України членом Ради Європи (РЄ); 28 червня 1996 р. - ухвалення Конституції України; вересень 1996 р. - запровадження національної грошової одиниці-- гривні; жовтень-грудень 2004р. - «Помаранчева революція», обрання Президентом України Віктора Ющенка.

Персоналії:

Л. Кучма, В. Ющенко, Любомир Гузар, Леонід Каденюк.

Поняття та терміни: «корупція», «тіньова економіка», «олігарх», «Помаранчева революція», «поліконфесійність».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Характеризувати: державотворчі процеси, зміни в політичному, соціально-економічному, національному, культурному житті, здобутки України на шляху інтеграції у європейський, світовий простір; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Описувати:

Здобутки України на шляху інтеграції у європейський, світовий гуманітарний та освітній простір.

Визначати:

основні тенденції суспільного розвитку України за часів незалежності.

Аналізувати та оцінювати:

Суперечливі явища Україні в умовах незалежності.

32. Творення нової України

Факти:

Суспільно-політичне життя України в 2005-2013 рр. Авторитарний режим Віктора Януковича. Революція Гідності. Небесна Сотня. Анексія Росією Криму. Агресія Росії проти України. Російсько-українська війна. Добровольчі батальйони. Волонтерський рух. Реакція світової спільноти. Спроби мирного врегулювання. Соціально-економічний розвиток України до і після 2014 р. Євроінтеграційний

поступ України: угода про асоціацію між Україною та ЄС. Режим безвізового в'їзду в країни ЄС Для громадян України. Культура й духовність.

Дати:

2008 р. - вступ України до Світової організації торгівлі (СОТ); 2010 р. - обрання Віктора Януковича Президентом України; листопад 2013 р. - лютий 2014 рр. - революція Гідності., повалення авторитарного/ режиму; червень. 2014 р. обрання Порошенка Президентом України; 2014 р. підписання Україною: Угоди про асоціацію з Європейским Союзом (ЄС); вересень 2014 р.у лютий 2015 р. - Мінські домовленості.

Поняття та терміни:

«Євромайдан», «революція Гідності», «Небесна-Сотня».

Встановлювати хронологічну послідовність:

Подій періоду, співвідносити історичні події з відповідною епохою.

Називати:

Імена історичних діячів цього періоду.

Характеризувати:

Перебіг державотворчих процесів в Україні впродовж останнього десятиліття; природу походження, рушійні сили та значення «Євромайдану» і революції Гідності; чинники формування громадянського суспільства в незалежній Україні; важливість для України політичної асоціації, економічної інтеграції та впровадження безвізового режиму з ЄС; діяльність та здобутки вказаних історичних діячів.

Описувати:

Здобутки України на шляху інтеграції у європейський, світовий гуманітарний та освітній простір.

Визначати:

основні тенденції суспільного, розвитку України за часів незалежності; основні тенденції та протиріччя соціально-економічного розвитку України в 2005-2008, 2008-2014 і після 2014 р.

Аналізувати та оцінювати: пояснювати передумови, ознаки та наслідки агресії Росії проти України.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Шкала оцінювання

Критерії	Максимальна кількість балів
Знання дат, термінів та відомих історичних персоналій	60

Встановлювати та групувати історичні факти та дати з явищами, процесами, визначати послідовність історичних подій	30
Уміння правильно використовувати в історичному контексті історичних термінів та понять	30
Характеризувати різновидові історичні джерела	20
Візуально розпізнавати історично-культурні зв'язки та відомих історичних персоналій	20
Розпізнавати на картах територіальні межі регіонів України та місця, де стались відомі історичні події	20
Уміння порівнювати історичні події та процеси в історичній ретроспективі	20

Абітурієнт рекомендується до зарахування:

- а) якщо набрав 100-140 балів, його відповідь оцінюється на оцінку «задовільно»;
- б) якщо набрав 140-180, його відповідь оцінюється на оцінку «добре»;
- в) якщо абітурієнт набрав більше 180 балів, його відповідь оцінюється на оцінку «відмінно».

Абітурієнт не рекомендується до зарахування:

- а) якщо набрав менше мінімальної кількості балів.

Мінімальна кількість балів для допуску до участі в конкурсі складає 100 балів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Лях Р., Темірова Н. Історія України: Підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2003. – 192 с.
2. Власов В. Історія України: Підручник для 7 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2005. – 280 с.
3. Власов В. Історія України: Підручник для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2005. – 256 с.

4. Швидько Г. К Історія України. XVI – XVIII ст.: Підручник для 8 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 1999. – 384 с.
5. Турченко Ф., Марокко В. Історія України: Підручник для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2005. – 352 с.
6. Реєнт О., Малій О. Історія України. Кінець XVIII – початок XX століття: Посібн. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2003. – 224 с.
7. Турченко Ф. Новітня історія України. Частина перша. 1914–1939: Підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2002. – 352 с.
8. Кульчицький С., Шаповал Ю. Історія України (1914–1939): Підручник для 10 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2003. – 304 с.
9. Гупан Н. М., Пометун О. І. Новітня історія України: 1914–1939: 10 кл.: Навч. посіб. – К.: А.С.К., 2003. – 352 с.
10. Турченко Ф. Новітня історія України (1939 – початок XXI ст.): Підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2006. – 384 с.
11. Кульчицький С., Шаповал Ю. Історія України (1939–2001): Підручник для 11 кл. загальноосвіт. навч. закл. – К.: Генеза, 2005. – 320 с.
12. Гупан Н. М., Пометун О. І., Фрейман Г. О. Новітня історія України: 11 кл.: Навч. посіб. – К.: А.С.К., 2007. – 384 с.
13. Крупчан С., Крупчан Т., Скопненко О., Іванюк О. Новий довідник: Історія України. – К.: Казка, 2006. – 736 с.
14. Бойко О. Д. Історія України: Навч. посіб./3-тє вид., вип., доп. – К.: Академвидав, 2007. – 688 с.
15. Кульчицький С. В., Мицик Ю. В., Власов В. С. Історія України: Довідник для абітурієнтів та школярів загальноосвітніх навчальних закладів. – К.: Літера ЛТД, 2007. – 528 с.